

Bydgoszcz, 20 października 2021 r.

WPS.III.9421.1.182.2021.EA

RPW/88680/2021 P
Data:2021-10-27

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2021 -10- 27
ZAL.	NR

Pani
Hanna Machińska
Zastępczyni
Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Warszawa

Wydział Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w odpowiedzi na pismo z dnia 13 sierpnia 2021 r., znak: KMP.573.8.2021.AO, dotyczące wizytacji prewencyjnej przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i osobom w podeszłym wieku pn. „Willa Chopina” w Toruniu, informuje co następuje.

W dniu 3 września 2021 r., w związku z informacją zawartą w wyżej wymienionym piśmie, zespół inspektorów podjął czynności kontrolne w jednostce. Inspektorom, po okazaniu upoważnienia oraz legitymacji służbowych, udostępniono wszystkie pomieszczenia przeznaczone do dyspozycji mieszkańców, tj. pokoje mieszkalne, łazienki, pokoje dziennego pobytu, jadalnię, gabinet medycznej pomocy doraźnej, pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia. Wizytacji pomieszczeń dokonano dwukrotnie, w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych oraz 7 września br., każdorazowo w towarzystwie Pani Danuty Grotkowskiej lub Kierownika Działu Terapeutyczno-Opiekuńczego.

Ustalono, że warunki bytowe w placówce odpowiadają przepisom ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Nieprawidłowość stanowią godziny wydawania posiłków, gdyż nie odpowiadają zapisom art. 68 ust. 6 pkt 2 ustawy i w tym zakresie będą wydane zalecenia pokontrolne.

Stan mieszkańców na dzień 3 września 2021 r. wynosił 25 osób, z czego jedna przebywała na przepustce do 5 września 2021 r. Podczas wizytacji pomieszczeń większość mieszkańców spędzała czas w pokoju dziennego pobytu znajdującym się na parterze, siedząc przed telewizorem. Część osób usadzona została w sposób uniemożliwiający spoglądanie w ekran telewizora. Ponadto inspektorzy zwrócili uwagę, iż w pomieszczeniu, w związku z dużą ilością znajdujących się tam osób było duszno, natomiast okna były zamknięte. Pozostali mieszkańcy przebywali w swoich pokojach. Wszyscy byli czysto ubrani, uczesani, mężczyźni ogoleni.

Inspektorzy kontroli w oparciu o art. 126 ustawy o pomocy społecznej oraz § 14 i 15 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej prosili Panią Danutę Grotkowską o udostępnienie dokumentacji, do prowadzenia której podmiot zobowiązują przepisy art. 68a ustawy o pomocy społecznej. Prowadząca placówkę powołując się na przepisy RODO, stanowczo odmówiła. Kolejne ustne próby wskazywania przepisów prawa i przekonywania oraz zapewnień o uprawnieniach organu kontrolnego do zapoznania się z dokumentacją nie przyniosły rezultatu. Wobec powyższego inspektorzy wystąpili z pisemną prośbą o umożliwienie wglądu w dokumentację, ewentualnie pisemne uzasadnienie odmowy. W odpowiedzi na powyższe w dniu 14 września 2021 r. prowadząca Willę Chopina przedłożyła zespołowi kontrolnemu dokumentację osób przebywających w placówce.

Mieszkańców placówki stanowią osoby w wieku powyżej 70 lat, wszyscy posiadają zdolność do czynności prawnych. Usługi świadczone są na podstawie umów zawartych pomiędzy podmiotem prowadzącym placówkę i rodzinami mieszkańców. Zasady dotyczące świadczenia usług, jak również podstawowe prawa i obowiązki mieszkańców reguluje umowa oraz Regulamin Mieszkańców. Zgodnie z umową mieszkańcom gwarantuje się zapewnienie miejsca pobytu w pokoju, całodziennego wyżywienia, całodobowej opieki pielęgnacyjnej i higienicznej, kontynuacji leczenia farmakologicznego, umożliwienie korzystania z podstawowej rehabilitacji ruchowej, warunków do utrzymania i rozwijania kontaktów z rodziną. Regulamin mieszkańców reguluje zobowiązania stron umowy. Z treścią regulaminu zapoznawani są rodzina mieszkańca i sam mieszkaniec, co potwierdzają podpisami. Nadto rodzina mieszkańca wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz upoważnia pracowników placówki do rejestracji w przychodni POZ, otrzymywania informacji o stanie zdrowia mieszkańca oraz utrwalanie i udostępnianie wizerunku osoby przebywającej w placówce – dokumenty we wskazanym zakresie stanowią załączniki do umowy.

Inspektorzy dokonali analizy wszystkich umów. Na tej podstawie stwierdzono, iż Pani Danuta Grotkowska prowadzi dokumentację określoną w art. 68a ust. 1 lit. a-e ustawy o pomocy społecznej. Załączone do umów zgody na przetwarzanie danych osobowych, upoważnienia do złożenia deklaracji w przychodni POZ, otrzymywania przez pracowników placówki informacji o stanie zdrowia oraz utrwalanie i upublicznianie wizerunku, w większości przypadków podpisane były przez rodzinę mieszkańca nie zaś przez niego samego.

W celu świadczenia usług dla mieszkańców w placówce zatrudnionych jest 12 osób w ramach umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach: pielęgniarka, opiekun, opiekun medyczny, z czego jeden jednocześnie na stanowisku kierownika działu opiekuńczo-terapeutycznego, pomoc opiekuna medycznego, asystent osób starszych i niepełnosprawnych, opiekun osób starszych i niepełnosprawnych, salowa, kucharka.

Wszyscy mieszkańcy korzystają ze świadczeń zdrowotnych na zasadach ogólnych, poprzez złożenie deklaracji do lekarza pierwszego kontaktu i pielęgniarki środowiskowej w wybranej przez siebie placówce POZ. Osoby wymagające konsultacji specjalistycznych są rejestrowane w poradniach specjalistycznych lub korzystają z wizyt prywatnych. Personel placówki towarzyszy mieszkańcom podczas wizyt lekarskich.

Organizacją czasu wolnego dla mieszkańców zajmuje się osoba w ramach umowy wolontariackiej obejmującej 360 godzin, zawartej na okres od 1.02 – 31.12.2021 r. Realizacja powyższego odbywa się podczas wizyt terapeuty zajęciowego w dni powszednie, od godziny 15:00 do 17:00. Formami spędzania czasu wolnego są gry, prace plastyczne, spacer, czytanie książek. Terapeutka zajęciowa prowadzi dziennik zajęć, w którym sporządza tygodniowe raporty dotyczące prowadzonych zajęć i spędzania czasu wolnego. Organizacja czasu wolnego dla mieszkańców mieści się również w zakresie czynności pracownika zatrudnionego na stanowisku opiekun medyczny. Ponieważ osoby te nie prowadzą dokumentacji w tym zakresie, nie można stwierdzić w jaki sposób przebiega realizacja przedmiotowego obowiązku. Zgodnie z oświadczeniem Pani Danuty Grotkowskiej dwóch mieszkańców samodzielnie opuszcza placówkę, pozostali z uwagi na stan zdrowia wyłącznie w asyście rodziny lub pracowników placówki. Prowadząca placówkę, na potrzeby kontroli, sporządziła wykaz wyjść mieszkańców poza teren budynku za miesiąc sierpień br. Pani Danuta Grotkowska oświadczyła jednocześnie, iż na podstawie sporządzonego wykazu, nie jest w stanie wskazać, które wyjścia odbywały się z rodziną, a które stanowiły formę organizacji czasu wolnego z inicjatywy personelu placówki. Wobec powyższego stwierdzono bardzo ubogą ofertę spędzania czasu wolnego. Dodatkowo budynek placówki położony jest

na działce pozbawionej terenu zielonego, co stanowi ograniczenie możliwości korzystania przez mieszkańców z pobytu na świeżym powietrzu. Nie odnotowano również wspólnych wyjść z mieszkańcami na spacer do pobliskiego parku.

Mieszkańcom tego wymagającym udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych: spożywaniu posiłków, myciu i kąpaniu, ubieraniu, poruszaniu. Powyższe wynika z Regulaminu Mieszkańców, jak też zakresów czynności pracowników. Ponadto opiekunowie prowadzą indywidualne karty czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych, gdzie odnotowuje się wykonanie czynności. Dokument obejmuje następujące czynności: toaleta poranna, toaleta jamy ustnej, zmiana pieluchomajtek, karmienie, pojenie, zmiana pościeli, kąpiel-mycie głowy, golenie, obcinanie paznokci, zmiana pozycji ciała, zmiana bielizny osobistej, profilaktyka przeciwoleżynowa, toaleta wieczorna. Karta prowadzona jest dla każdego mieszkańca i tworzona nowa na każdy miesiąc.

Ustalono także, po analizie zakresów czynności opiekunów medycznych, iż do ich obowiązków należy wymiana cewnika zewnętrznego, worka stomijnego i worka na mocz osobom chorym i niesamodzielnym, jak również podawanie leków przygotowanych przez pielęgniarkę, wykonywanie pomiarów glukozy i podawanie insuliny. W ocenie tutejszego wydziału czynności te należą do wyłącznej właściwości pielęgniarki.

Wydział Polityki Społecznej, działając w imieniu i z upoważnienia wojewody kujawsko-pomorskiego, weryfikuje prawidłowość prowadzonej działalności w zakresie ograniczonym ustawą o pomocy społecznej. Wobec powyższego, kontrola prawidłowości zachowań osoby prowadzącej placówkę, zaobserwowanych przez przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji, nie mieści się w kompetencjach tutejszego wydziału. Podczas prowadzenia czynności kontrolnych przez pracowników Wydziału, nie odnotowano niewłaściwych zachowań osoby prowadzącej placówkę wobec mieszkańców czy pracowników jednostki.

W tym miejscu pragniemy nadmienić, że Pani Danuta Grotkowska podczas wizyt służb wojewody przejawiała zmienne nastroje, od osoby bardzo uprzejmej do popadającej w gniew oraz wypowiadającej niecenzuralne słowa. Taka postawa jest dla nas niedopuszczalna. Rozmowa dotycząca zachowania Pani Danuty Grotkowskiej została zbagatelizowana. W związku z powyższym tutejszy Wydział zobowiązuje się do w miarę możliwości częstych kontroli w zakresie jakości świadczonych usług i zachowania standardu przez jednostkę.

Postępowanie kontrolne zakończone zostanie zaleceniami dotyczącymi korekty zakresów obowiązków opiekuna medycznego w taki sposób, aby czynności przeznaczone do wyłącznej właściwości pielęgniarki wykonywała osoba posiadająca do tego stosowne uprawnienia. Ponadto zalecenia obejmą wprowadzenie godzin podawania ostatniego posiłku, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, tj. nie wcześniej niż o godzinie 18 oraz sporządzenie i realizację szerszej oferty czasu wolnego dla mieszkańców. Sporządzona przez prowadzącą placówkę, podczas przyjęcia mieszkańca ocena sprawności i zapotrzebowania na opiekę, według skali Barthel winna być wykonywana przez lekarza lub pielęgniarkę. W niedługim czasokresie zaplanowana zostanie także kontrola mająca na celu weryfikację realizacji przekazanych zaleceń. Jednocześnie tutejszy Wydział informuje, iż na bieżąco dokłada wszelkich starań w trosce o jakość i poziom usług świadczonych we wszystkich placówkach działających na terenie województwa.

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej
Paweł Klamka

RzPP-DZP-WRII.420.34.2021

**Pani
Hanna Machińska
Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
ePUAP**

Szanowna Pani Rzecznik,

na wstępie pragnę podziękować za bieżące informowanie Rzecznika Praw Pacjenta o sytuacji w placówkach, w których znajdują się osoby potrzebujące wsparcia z systemu opieki społecznej i ochrony zdrowia. Pomoc pacjentom w dochodzeniu swoich praw jest priorytetowym zadaniem Rzecznika Praw Pacjenta.

W 2021 r. działania Rzecznika Praw Pacjenta dotyczą przede wszystkim bezpieczeństwa. Wśród prowadzonych inicjatyw skupiliśmy się na bezpieczeństwie pacjenta w oddziale psychiatrycznym, w tym: warunkach pobytu, opiece długoterminowej, oddziałach dziennych. Uwzględniliśmy również bezpieczeństwo personelu medycznego oraz rozeznaliśmy sytuację pensjonariuszy DPS-ów jako osób korzystających z opieki zdrowotnej w zakresie psychiatrii.

Z uwagą zapoznałem się z pismem do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, w którym opisana została sytuacja pensjonariuszy Willi Chopina w Toruniu.

Willa Chopina w Toruniu nie jest podmiotem leczniczym w rozumieniu ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, dlatego Rzecznik Praw Pacjenta nie może dokonać kontroli w tej placówce. Rzecznik Praw Pacjenta stara się o przeprowadzenie zmian legislacyjnych w ustawie z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, planując dodanie do katalogu praw pacjenta nowego prawa w zakresie zapewnienia pomocy ze strony Domu Pomocy Społecznej w dostępie do świadczeń pensjonariuszom. Pensjonariusz DPS najczęściej objęty jest świadczeniami realizowanymi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej przez lekarza rodzinnego. Przeważnie są to wizyty domowe lub porada w siedzibie POZ. Rzecznik Praw Pacjenta chciałby objąć ten obszar szczególnym nadzorem. Nieustannie pracujemy również nad zmianami systemowymi w zakresie ochronie zdrowia psychicznego.

Z uwagi na to, że Rzecznik Praw Pacjenta nie może podjąć tej sprawy, a posiadając wiedzę, że Urzędy Wojewódzkie współpracują ze Starostwami Powiatowymi w zakresie zdrowia

i Pomocy Społecznej, przekazaliśmy otrzymane od Pani Rzecznik informacje do Starosty Powiatowego w Toruniu, apelując o podjęcie przez niego działań zgodnych z właściwością Urzędu¹.

Jeszcze raz dziękując za przekazanie nam informacji o funkcjonowaniu placówki Willa Chopina w Toruniu, wyrażam jednocześnie nadzieję na owocną współpracę w przyszłości².

Z wyrazami osobistego szacunku

z upoważnienia
RZECZNIKA PRAW PACJENTA

Grzegorz Błażewicz
Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta

¹ Art. 51 pkt 3 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

² Art. 47 ust. 1 pkt 7 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta